

Tăblița votivă „Cavalerii anubieni”

Dacă vorbim de religia dacilor nu putem să sărim peste Cavalerul Danubian (Trac, Dac etc.), cel săpat în piatră pe un mare perete de stâncă în Bulgaria, la Madara, trecut și pe Lista Monumentelor UNESCO încă din anul 1979. Acum se află și pe o monedă a fraților de la sud de Dunăre. În țara noastră au fost descoperite mai multe reliefuri reprezentative cu acest misterios cavaler (Capidava, Potaisa - Turda, Apulum-Alba Iulia, Gilău, Bolduț - Cluj, Fântânele, Mănăstirea Negru Vodă, etc.). Altorelieful prezentat acum reprezintă „Cavalerii Danubieni” și a fost descoperit în anul 1962, cu prilejul unei cercetări de teren realizată de Ion Limbidis în incinta fortificațiilor romane de la Bărboși (județul Galați). Din anul 2015 vizitatorii au putut admira, la Muzeul „Casa Cuza Vodă” din Galați, o mărturie a celei mai bizare religii cu origine dacică, respectiv o tăbliță votivă denumită „Cavalerii Danubieni”.

Tăblița votivă, realizată din marmură albă, este de formă pentagonală, cu dimensiunile de 16cm/18,5cm/20cm. Starea de conservare a piesei este relativ bună. Colțul din stânga jos a fost spart în timpul descoperirii. Prezența acesteia la Bărboși, marchează punctul de maximă extindere spre est a ariei de răspândire a reprezentărilor „Cavalerilor danubieni”, artefactul gălățean completând repertoriul monumentelor dedicate acestor divinități războinice. „Iconografia este împărțită în două registre inegale: a) r.superior, de formă triunghiulară prezintă o triadă simbolică - o femeie încadrată de doi bărbați, în lateral sunt conturate figurile personificate ale unor divinități astrale - Sol (stânga) și Luna (dreapta).

Deasupra acestor reprezentări - toate bust - apare o acvilă cu aripile întinse; b) r.inferior, rectangular, este dominat de figura centrală a unei zeițăi feminine, având în față trepiedul ritual pe care se află un pește”, se menționează în fișa piesei arheologice păstrată la Muzeul de Istorie din Galați. Zeița „centrală” este flancată de doi Cavaleri danubieni, călare, reprezentați din profil. Ambii sunt însoțiți de câte un personaj pedestru, iar la picioarele cailor sunt redați câte doi oameni, întinși la pământ. În partea dreaptă, ar mai fi de menționat prezența unei forme ilizibile, poate un cap de berbec. În ceea ce privește denumirea de „Cavaleri danubieni”, aceasta este atribuită unor vechi divinități de origine geto-dacică, cu teonime preromane necunoscute.

Descoperirea unui număr mare de reprezentări culturale (cca. 300), similare celei la care ne referim,

răspândite preponderent în provinciile romane dunărene, și cercetarea lor sistematică a dus la eliminarea succesivă a identificărilor anterioare (Cabiri, Dioscuri, Cavalerul trac, Sabazios, Cavaleri traco-mithriaci) și la evidențierea elementelor ce sprijină ipoteza că aceste monumente ilustrează culte de origine geto-dacică, fără îndoială dedublate cu anumite atribute specifice sincretismului religios din secolele II - III d.Hr.

Ca și în cazul nostru majoritatea acestor artefacte au figurat în partea centrală triada divină și cei doi cavaleri războinici. Cavalerii, reprezentați cu inamicii lor sub copitele cailor, simbolizează dobândirea unei victorii cosmice împotriva forțelor răului și întunericului, reușită răsplătită de Marea Zeiță. Simbolurile și scenele conexe atestă caracterul universal (celest, terestru și subpământean) al divinității și domeniile în care acesta își exercită atributele, și indică existența unui cult cu mistere.

În acest context, personajele adiacente cavalerilor - acoliții, ar reprezenta ritul inițierii, moment tratat plastic și în registrul inferior, prin redarea gradului de inițiere (1. aries-„berbec”; 2. miles-„soldat”; și 3. leo-„leu”). Din păcate, există foarte puține mărturii arheologice despre ordinul „Cavalerilor Danubieni”. În comparație cu alte monumente religioase, cele închinat cultului Danubian sunt, în marea lor majoritate, turnate în plumb, material care, în credința strămoșilor noștri, aparținea lui Zamolxis. După cum se știe, dacii erau unul din puținele popoare care nu ciopleau chip pentru zeii lor. Acest lucru s-a schimbat însă odată cu cucerirea romană, care a asimilat în parte cultul Cavalerilor Danubieni.

Fiecare dintre scenele reprezentate sunt o continuare a cultului lui Zamolxis, mai exact, o preluare a unor elemente ale acestui cult de către colonizatorii romani (posibil de veterani). Interesant este că, cel puțin în basoreliefurile religioase descoperite în arealul sudic, romanii au recunoscut superioritatea lui Zamolxis și a straniului Cavaler Danubian, punându-și principalii zei în urma acestuia pe diferite monumente. Basoreliefurile în care apar cei doi cavaleri și Marea Zeiță îi reprezintă de fapt pe cei doi gemeni Zamolxis care, împreună cu Zeița Bendis, ocrotitoare a Daciei, au format prima trinitate de dinaintea creștinismului. Cei doi Cavaleri erau înarmați fie cu o lance, fie cu securea dublă, având pe cap nu cușma dacilor, ci misterioasa bonetă frigiană.

De asemenea, Cavalerii purtau steagul dac, celebrul „dracos”, cu cap de lup și trup de șarpe. Unul dintre elementele misterioase ale cultului era faptul ca inițiații nu mâncau nici un fel de carne, ci doar pește, aliment despre care se credea că purifică trupul, alungând demonii. Din păcate, până acum nu au fost descoperite temple ale cultului Danubian, dar se presupune că acestea s-ar fi aflat în munți, în peșteri greu accesibile neofiților.

Cei care doreau să devină Cavaleri ai Libertății, respectiv ai Ordinului Danubian, trebuiau să treacă anumite teste, examenul final fiind dat în zona muntoasă unde viitorul cavaler urma un ritual de purificare și renaștere spirituală. În basorelieful apare ritualul de înghițire a candidatului de către un dragon (balaur în credințele populare), urmată de sosirea unui Cavaler al Ordinului care învingea balaurul, simbol al răului, și îl scotea din burtă pe viitorul cavaler, care învia și devenea unul dintre membrii ordinului.

Originile acestui cult misterios sunt, se pare, mult mai vechi, imaginea eroului - călăreț fiind divinizată încă din secolele III-II î.Hr. (exemplu: reprezentările de pe coiful „cu ochi” din Tezaurul princiar getic de la Agighiol). Grecii îi spuneau Theos Heros, Stăpânul, Căpetenia, în timp ce romanii îl numeau Deus Heron. Cavalerul Trac este însă un zeu tracic prin definiție, fiind extrem de răspândit în Balcani și mai ales în Dacia și Scythia Minor, zone unde s-au găsit peste 200 de reprezentări ale sale (fie în bătălie, fie la vânătoare, fie la pas, dar mereu călare).

Era o divinitate a dreptății, a binelui care învinge răul și întunericul (reprezentate de animalele sălbatice pe care le vânează în imaginile cinegetice; ex.: leu, balaur etc). Înarmat cu o lance, Eroul Cavaler sau Eroul Vânător se regăsește pe numeroase piese descoperite în Dobrogea, având diverse atribute și nume, precum Heros Manimazos (la Tomis), Heros Dosaenos, Invictus (Nebiruitul), Aeternus (Veșnicul), Stăpânul Morților sau Întemeietorul. El apare uneori însoțit de Marea Zeiță (posibil Cybele) și este adeseori pașnic, fiind reprezentat și fără armă, ci doar ținând în mâini vase rituale. Unii l-au legat de Zamolxis, alții de Dionisos (imagini cu viță de vie sau vegetație), iar adorarea sa a condus la crearea „Ordinului Cavalerilor Danubieni”.

O teorie inedită și evident, controversată, este aceea că iconografiile creștine din primele secole ale mileniului I s-ar fi folosit de imaginea sa, pentru a-l zugrăvi pe Sfântul Gheorghe, Omorâtorul de Balaur. Cert este însă faptul că în veacurile II - III, Cavalerul Trac era extrem de adorat în Dacia (zona de câmpie dunăreană mai ales) și în Moesia Inferior (Dobrogea noastră).

Odată cu instaurarea creștinismului (sec IV), credința care devine religie de stat în Imperiul Roman,

Tăblița votivă „Cavalerii anubieni”

cultul Cavalerului Trac este condamnat la dispariție, alături de alte divinități așa-zis păgâne. Așa cum cavalerii „apără” căile stânga - dreapta din acest altorelief, tot astfel pe coiful de argint aurit „cu ochi” din tezaurul princiar getic de la Agighiol (cca. 2400 î.Hr.) cavalerii apar dual pe obrăzarele acestuia, apărând accesul către purtătorul de coif și ducând istoria acestora către o vechime de peste 4000 de ani.

Imaginați-vă un astfel de cavaler conducător, cu coif de argint sau aur „cu ochi”, cu aplice pe haine și harnașament, cu cupe princiare, cu vase de aur și argint, apărând ca un Soare, ca un altar mișcător, alături de calul său. Iar coiful reprezenta un simbol al sfârșitului de timp care ne așteaptă. La un moment dat, cu toatele se vor opri și numai unele vor mai reporni.

Și atunci unele noi vor apare; specii noi, un timp nou, un pământ nou, un soare nou. Cavalerii trebuiau să ducă vestea când se arătau semnele schimbării. De aceea Aeticus Donaris din Histria, cavaler al Ordinului Cabirilor, a călătorit în jurul lumii în aprox. 450 - 460 d.Hr., cu 101 cavaleri ai ordinului. Cunoșteau toate „drumurile” planetare spre a putea duce vestea, la nevoie... Înaintea Cavalerilor Ioaniți, Teutoni, de Malta, Ordinul Jartierei, Cruciații, au fost ei, Cavalerii Cabiri!

Conf. univ. dr. George V Grigore

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*